



Regeringskansliet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet Vindkraft i havet - En övergång till ett auktionssystem (SOU 2024:89)

Er beteckning: KN2024/02514

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen i Gävleborgs län ser positivt på förslaget om införande av ett auktionssystem för anvisade av områden för etablering av vindkraft i havet. Riksintresseavvägningen tydliggörs eftersom det inom ett anvisningsområde både kommer vara klargjort att energiproduktion får företräden och vindkraftsetablering får ske samt att det kommer finnas en anpassad nätkoncession till anläggningen. Med dagens system kan flera verksamhetsutövare projektera och söka tillstånd inom samma område vilket skapar en osäkerhet för projektägarna samtidigt som myndigheternas resurser går åt till dubbla prövningar. I havet utanför Gävleborgs län pågår ett stort antal projekteringar i olika skeden. Enligt länsstyrelsens bedömning är det inte rimligt att anta att samtliga projekt kommer att kunna få tillstånd. Ett planeringsorienterat system kommer att bidra till en tydligare, mer resurseffektiv och sammanhållen prövning av havsbaserad vindkraft. Förslaget innebär också att kumulativa effekter kan hanteras på ett bättre sätt och att försvarsintresset beaktas ändamålsenligt.

För att lokaliseringsprövningen inför utpekandet av områden för energiproduktion ska kunna ske på ett väl avvägt sätt krävs det att regeringen får tillgång till relevant underlag av hög kvalitet. Underlaget behöver vara tillräckligt för att kunna göra intresseavvägningen i relation till exempelvis naturvärden, yrkesfiske, sjöfart, försvar och kulturmiljö. Det bör med andra ord inte föreligga några uppenbara hinder för verksamhetsutövare i form av exempelvis Natura 2000-tillstånd som inte kan ges. I nuläget finns områden i exempelvis havsplanen som pekar ut samexistens mellan naturvärden och energiutvinning som vid en tillståndsprövning kanske inte anses förenlig med natura 2000-tillstånd.

Länsstyrelsen som part i processen

Bestämmelserna behöver förtydligas så att Länsstyrelsen särskilt anges som en aktör som auktionsmyndigheten ska samverka med. I förslag till lag (2026:xx) om havsbaserad vindkraft 2 kapitlet 2§ och 3 kapitlet 5§ samt förslag till förordning om havsbaserad vindkraft 4§ finns bestämmelser där auktionsmyndigheten ska samverka med andra aktörer.

Länsstyrelsen har den samlade regionala miljökompetensen och en central roll kopplat till att företräda de allmänna intressena. Det är därför av stor vikt att länsstyrelsen tidigt blir involverad i prövningsprocessen för havsbaserad vindkraft. Länsstyrelsen vill påtala att även vissa undersökningar kan ge en negativ påverkan på marina naturvärden såsom ljud från geofysiska undersökningar. Det kan exempelvis röra arter och naturtyper inom Natura 2000-områden eller naturreservat där Länsstyrelsen är förvaltare. Tillstånd för dessa undersökningar i ett tidigt skede behöver beakta dessa riskfaktorer.

Länsstyrelsen anser också att det behöver förtydligas vad som menas med samverkan i lagförslaget.

Anpassning till miljötilståndsutredningen

I utredningen föreslås Mark- och miljödomstolarna få rollen som prövningsmyndighet eftersom regeringen redan har utövat sin bestämmanderätt genom utpekande av området. Det sammanfaller inte med miljötilståndsutredningen (En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess SOU 2024:98) där utredaren föreslår en helt ny prövningsordning med en ny prövningsmyndighet. Om förslaget i miljötilståndsutredningen kommer att genomföras behöver prövningen av havsbaserad vindkraft lyftas in i den lösningen. En av de svårigheter som länsstyrelsen har erfarenhet av i nuvarande system är att få in ett tillräckligt bra underlag inför tillståndsprövningen av havsbaserad vindkraft. Med förslaget som miljötilståndsutredningen presenterar så ligger ett tidigare fokus på underlaget vilket länsstyrelsen ser som positivt. Länsstyrelsen återkommer med ytterligare synpunkter gällande miljötilståndsutredningen i remissvaret för den utredningen.

Artskydd och artskyddsdispens i den ekonomiska zonen

Länsstyrelsen delar utredarens bedömning att Artskyddsutredningens förslag om att tydliggöra genomförandet av art- och habitat och fågelskyddsdirektivet i Sveriges ekonomiska zon bör genomföras. I 7 kap 32 § miljöbalken tydliggörs att det ställs motsvarande krav på prövning av Natura 2000-tillstånd i den ekonomiska zonen som inom svenskt territorium. Ett liknande förtydligande om hur artskyddsförordningen ska tillämpas i den ekonomiska zonen saknas och bör genomföras. Av praxis (bl.a. MÖD 2018:18) framgår att artskyddsförordningen är att se som en förlängning av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken. Vilken hänsyn som ska tas till skyddade arter utifrån valet av plats (6 §) i samband med utpekandet av anvisningsområden med tillhörande nätkoncession, bör därför tydliggöras anser länsstyrelsen.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Veronica Lauritzsen med enhetschef Hanna Karlsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enheten för naturskydd och enheten för samhällsplanering medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.